EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.7.7
KOM(2011) 413 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Mokymosi visą gyvenimą programos laikotarpio vidurio peržiūra

TURINYS

1. Įžanga ... 2
2. Vertinimo rezultatai ... 2
Struktūrinių pokyčių katalizatorius ... 2
Akivaizdi nauda žmonėms ir institucijoms ... 3
3. Pažanga siekiant kiekybinių programos tikslų ... 4
Nuolatinis judumo didėjimas ... 4
Didelis partnerystės, projektų ir tinklų poreikis ... 4
4. Papildoma nauda Europai ir MVGP poveikis ... 5
Politikos formavimo ES ir nacionaliniu lygmeniu formavimas ... 5
Švietimo ir mokymo įstaigų modernizavimas ... 5
Individualių gebėjimų stiprinimas ... 6
Papildoma nauda Europai ... 6
5. Valdymo veiksmingumas ir orientavimasis į vartotoją ... 7
Ankstesnių programų integravimas į MVGP ... 7
Įgyvendinimas ir valdymas ... 7
Biudžeto lėšų naudojimas ir išlaidų efektyvumas ... 8
6. Vertinimo rekomendacijos ... 8
7. Išvados ... 9

PRIEDAS ... 11
MVGP dotacijos ir biudžeto paskirstymas paprogramėms 2007–2009 m. ... 11

1. ĮŽANGA

Pagal 2006 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 1720/2006/EB, nustatančio veiksmų programą mokymosi visą gyvenimą srityje (toliau – MVGP sprendimas)[1] 15 straipsnio 5 dalį šioje ataskaitoje pateikiama informacija apie Mokymosi visą gyvenimą programos (toliau – MVGP) įgyvendinimą. Joje remiamasi MVGP tarpinio vertinimo[2] išvadomis, 31 dalyvaujančios šalies nacionalinėmis ataskaitomis dėl MVGP įgyvendinimo[3] ir Komisijos surinkta informacija.

2. VERTINIMO REZULTATAI

Per pirmuosius trejus metus pagal Mokymosi visą gyvenimą programą **tarptautiniam švietimui ir mokymo veiklai, kuria** siekta modernizuoti **31 Europos šalies** švietimo sistemas, buvo skirta beveik 3 mlrd. EUR. **Galimybių išvykti į užsienį suteikta 900 000 Europos gyventojų** – daugiau nei 720 000 studentų ir beveik 180 000 mokytojų, dėstytojų ir kitų švietimo srities darbuotojų. Įvairioje bendradarbiavimo veikloje dalyvavo daugiau nei **50 000 Europos organizacijų**.

Struktūrinių pokyčių katalizatorius

MVGP, kuria skatinamas politikos formavimas, bendradarbiavimas ir judumas, veikia kaip struktūrinių pokyčių katalizatorius. Programa gerinama politika – siūlomos kokybiškos priemonės, atliekama analizė ir tyrimai, taikant atvirąjį koordinavimo metodą (AKM) keičiamasi informacija apie gerąją patirtį. „Erasmus“ programa – aukštajam mokslui skirta MVGP dalis – davė postūmį Bolonijos procesui, padėjo suderinti aukštojo mokslo studijų struktūrą ir sukurti sistemą, pagal kurią mokymosi užsienyje laikotarpis, priklausomai nuo mokymosi rezultatų, pripažįstamas kaip studijų dalis. Pagal „Leonardo da Vinci“ (LdV) – profesinio rengimo ir mokymo programą – remiamas Kopenhagos proceso įgyvendinimas gerinant profesinio rengimo ir mokymo kokybę ir didinant jo svarbą, didinant kvalifikacijos skaidrumą ir skatinant besimokančiųjų ir specialistų judumą profesinio rengimo ir mokymo tikslais. Pagal „Jean Monnet“ programą siekiama gerinti supratimą apie Europos kūrimą ir suteikti jauniems specialistams žinių apie ES.

Dėl MVGP Europoje glaudžiau bendradarbiaujama visais švietimo ir mokymo lygmenimis, įskaitant mokyklų bendradarbiavimą pagal „Comenius“ programą ir suaugusiųjų švietimo paslaugų teikėjų bendradarbiavimą pagal „Grundtvig“ programą.

Atsakymuose į vertinimo anketų klausimus respondentai pabrėžė MVGP vaidmenį politinio bendradarbiavimo ir dalijimosi informacija srityse, jos vaidmenį plėtojant europinį švietimo ir mokymo matmenį bei šios programos, palyginti su panašiomis tarptautinėmis ar nacionalinėmis programomis, papildomą naudą. Daroma išvada, kad,

---

1 OL L 327, 2006 11 15, p. 45.

2 Mokymosi visą gyvenimą programos tarpinį vertinimą 2010 m. sausio–gruodžio mėn. atliko Lietuvos Viešosios politikos ir vadybos instituto vadovaujamas tarptautinis konsorciumas. Visą MVGP tarpinio vertinimo ataskaitą rasite http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports.

3 MVGP dalyvaujančių šalių (27 ES valstybių narių, EEE šalių ir Turkijos) pateiktos nacionalinės ataskaitos pagal MVGP sprendimo 15 straipsnio 4 dalį ir apimančios 2007–2009 m. laikotarpį buvo svarbus informacijos ir duomenų šaltinis atliekant bendrą tarpinį MVGP vertinimą.

nesant MVGP, minėtų sričių pokyčiai būtų buvę fragmentiški (vertinant priemonių mastą ir dalyvaujančių šalių skaičių), priemonės būtų taikytos mažesniu mastu ir ne taip ekstensyviai, o kai kurių svarbių rezultatų visai nebūtų buvę pasiekta.

Vis dėlto išnaudotas ne visas programos potencialas. Dėl gana didelio programos tikslų skaičiaus buvo imtasi daug įvairiausių veiksmų; kai kurie jų nėra tokie svarūs, kad jų poveikis būtų ilgalaikis. Pažanga, padaryta pereinant nuo švietimo sektoriais grindžiamo prie mokymosi visą gyvenimą metodo, yra gana nedidelė. MVGP veiksmais didžiausias poveikis daromas pavienių asmenų ir institucijų lygmeniu, o sisteminiu ir politiniu lygmeniu programos poveikis yra gana ribotas. Didžiausia programos papildoma nauda yra susijusi su kvalifikacijos pripažinimu ir didesnis švietimo ir mokymo sistemos skaidrumas visoje Europoje. Vis dėlto kol kas sunku nustatyti ir įvertinti tiesioginę MVGP priemonių įtaką modernizuojant švietimo ir mokymo sistemas.

Akivaizdi nauda žmonėms ir institucijoms

Judumas pagal MVGP yra nepaprastai sėkmingas. Remiantis „Erasmus“ studentų ir dėstytojų judumo programos svarbos tyrimu, gerėja kitoje Europos šalyje pasimokiusio asmens tarptautiniai gebėjimai, tampa lengviau įsidarbinti. Buvę „Erasmus“ studentai taip pat dažniau gauna darbą tarptautinėse kompanijose. Judumas pagal MVGP taip pat prisidėjo prie Europos tapatumo kūrimo ir padėjo kovoti su rasizmu, išankstiniu nusistatymu, ksenofobija ir diskriminacija.

Vis dėlto MVGP vis dar susiduria su tam tikrais sunkumais. Yra tam tikrų svarbių faktorių, dėl kurių programa negalima pasiekti daugiau: sunku užmegzti ryšius su privačiais asmenimis ir organizacijomis, nepriklausančiomis įprastai švietimo grandinei, paklausa gerokai viršija pasiūlą, nedaug įmonių yra pasirengusios priimti judžius studentus praktikai, nepakankamas judumo programų dalyvių (pirmiausia suaugusiųjų) kalbų mokėjimas.

Geresnis valdymas ir kontrolės sistema

80 proc. visų MVGP lėšų administruoja 40 nacionalinių agentūrų tinklas. Šios agentūros kasmet disponuoja apie 900 mln. EUR, o likusią lėšų, skirtų didesnio masto bendradarbiavimo projektams ir tinklams, dalį administruoja Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga (angl. EACEA). Per pirmuosius trejus įgyvendinimo metus nacionalinės agentūros skirtas lėšas naudojo veiksmingai (virš 90 proc.). Padidėjęs vienkartinių išmokų dotacijų ir elektroninių formų naudojimas labai padėjo užtikrinti vartotojų pasitenkinimą ir išlaidų efektyvumą. Atlikus nacionalinių agentūrų finansinius auditus matyti, kad jos vadovavosi patikimo finansų valdymo principais ir klaidų norma yra labai maža (mažiau kaip 2 proc.).

Vis dėlto kai ką dar galima patobulinti. Atlikta daug auditų kitų patikrinimų, kurie ne visada buvo tinkamai koordinuojami. Anksčiau nepriklausomų programų valdymas dar nėra visiškai integruotas. Nepakankamai išnagrinėtos elektroninių valdymo priemonių teikiamos galimybės. Pradinis programos etapas nebuvo visiškai sklandus, todėl vėliau reikėjo daug ką tobulinti: formas, IT sistemas, valdymo taisykles, ataskaitų teikimo principus ir reikalavimus. Reikia pripažinti, kad svarbiausios suinteresuotosios šalys šiuo metu teigiamai įvertino programos valdymą labiau dėl 2010 m. situacijos, o ne turėdamos omenyje 2007–2009 m. laikotarpį. Šiuo metu siekiama stabilumo, kad būtų įtvirtinti principai ir procedūros, bei tinkamiau paskirstyti lėšas rengiantis įgyvendinimo etapui.

3. PAŽANGA SIEKIANT KIEKYBINIŲ PROGRAMOS TIKSLŲ

Remiantis naujausiais duomenimis, padaryta nemaža pažanga siekiant kiekybinių tikslų. „Comenius“ švietimo veikloje kasmet dalyvavo apie 450 000 mokinių (tikslas – bent 3 mln. mokinių 2007–2013 m.), taigi iki 2013 m. šioje programoje dalyvavusių mokinių skaičius turėtų siekti 3 150 000. Nuo 1987 m., kai buvo sukurta „Erasmus“ programa, iki 2009 m. šioje judumo programoje dalyvavo 2 150 000 studentų (tikslas – 3 mln. iki 2012 m.). Pagal „Leonardo da Vinci“ programą 2009 m. praktiką įmonėse atliko daugiau nei 72 000 asmenų, o 2010 m. – beveik 79 000. Taigi per metus stažuotojų skaičius išaugo beveik 10 proc. Siekiama, kad iki 2013 m. įmonėse praktiką atliktų bent 80 000 asmenų per metus. Galiausiai 2009 m. apie 6 100 suaugusiųjų švietimo srityje dirbančių asmenų ir besimokančių suaugusiųjų galėjo dalyvauti „Grundtvig“ judumo programoje (siekiama, kad iki 2013 m. suaugusiųjų švietimo judumo programoje kasmet dalyvautų bent 7 000 asmenų). Vis dėlto, remdamiesi 2007–2009 m. duomenimis, vertintojai nurodė, kad esama rizikos, jog tam tikrų MVGP teisiniu pagrindu sektorinėms paprogramėms nustatytų kiekybinių tikslų gali nepavykti pasiekti dėl nepakankamo programos biudžeto ir kitų, daugiausia su judumu susijusių kliūčių.

Nuolatinis judumo didėjimas

Daugiau nei 60 proc. viso MVGP biudžeto yra skiriama tarptautiniam judumui finansuoti. Didžiausia dalis skiriama ***aukštajam mokslui pagal „Erasmus“ programą***: 2008–2009 mokslo metais į užsienį mokytis arba atlikti praktikos buvo išvykę beveik 200 000 studentų (15,5 proc. daugiau nei 2006–2007 m. m.). Auga norinčiųjų atlikti praktiką įmonėse skaičius – 2008–2009 m. praktiką įmonėse atliko daugiau nei 30 000 studentų, t. y. per 50 proc. daugiau nei ankstesniais metais.

Tarpiniame vertinime buvo pabrėžta, kad praktikos pagal „***Leonardo da Vinci***“ programą dalyviams yra lengviau įsidarbinti, jie įgyja verslumo įgūdžių. 2009 m. ***profesinio rengimo ir mokymo*** praktiką atliko daugiau nei 67 000 stažuotojų, pameistrių, bedarbių, bendrųjų ir specialybės dalykų mokytojų. Prie to daug prisidėjo MVĮ – 80 proc. stažuotojų atliko praktiką mažiau nei 250 darbuotojų turinčioje įmonėje.

Judumas pagal „***Grundtvig“ neprofesinio suaugusiųjų švietimo programą*** taip pat išaugo. Atsiradus naujai – vizitų, mainų ir asistentų praktikos – galimybei, skirtai suaugusiųjų švietimo srities darbuotojams, 2009 m. personalo judumo dotacijos išaugo daugiau kaip 41 proc..

Siekiant gerinti pradinio ir vidurinio lavinimo kokybę, 2009 m. pagal „***Comenius“*** programą apie 10 600 mokytojų buvo skirtos individualaus judumo stipendijos, o 1 170 būsimųjų mokytojų galėjo atlikti asistentų praktiką (atitinkamai 22 proc. ir 6,5 proc. daugiau nei 2007 m.). 2009 m. buvo pradėta taikyti „Comenius“ programos nauja – ***pavienių mokinių judumo*** – priemonė, o 2010 m. mokytis į užsienį išvyko pirmieji 700 mokinių.

Didelis partnerystės, projektų ir tinklų poreikis

Antra pagal dydį MVGP biudžeto dalis yra numatyta partnerystei, bendradarbiavimo projektams ir tinklams. Pagal „**eTwinning“** teikiama techninė infrastruktūra ir pedagoginė parama mokytojams ir mokykloms, kad jos galėtų prisijungti prie tinklo ir plėtotų bendradarbiavimo su kitomis Europos mokyklomis projektus. Nuo 2007 m. buvo

užregistruota daugiau nei 17 500 projektų, kuriuose dalyvavo apie 50 000 mokyklų. „eTwinning“ platformoje yra užsiregistravę 125 000 mokytojų. 2008 m. buvo pradėtas vykdytas naujas „**Comenius Regio“** partnerystės projektas, kuriuo siekiama didesnio regioninės ir vietos valdžios institucijų, susijusių su mokykliniu ugdymu, aktyvumo; 2009 m. buvo skirta 280 dotacijų. ***„Leonardo da Vinci“*** bendradarbiavimo projektais remiamos pagal Kopenhagos procesą pradėtos vykdyti nacionalinės reformos. Profesinio rengimo ir mokymo suinteresuotosios šalys nacionaliniu lygmeniu išbandė ir pradėjo taikyti tokias Europos priemones kaip, pavyzdžiui, EKF (Europos kvalifikacijų sandara), EQAVET (Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinė sistema) ir ECVET (Europos profesinio mokymo kreditų sistema). Pagal „***Grundtvig“*** (***suaugusiųjų švietimo***) programą didžiausias dėmesys buvo skirtas socialiai remtinoms grupėms ir savanoriams, dalyvaujantiems nuo 2009 m. finansuojamuose vyresnio amžiaus asmenų savanorystės projektuose.

Pagal MVGP daugiausia dėmesio buvo skiriama skatinimui **mokytis kalbų** ir **IRT naudojimui** švietimo ir mokymo sistemoje: 2007–2009 m. buvo paremti 85 dideli projektai ir 65 tinklai. Skirtingų programos priemonių paklausa gerokai viršija joms skirtas lėšas. Dėl to 2007–2009 m. tebuvo patenkinta vidutiniškai mažiau nei pusė visų paraiškų pagal keturias sektorines programas.

4. PAPILDOMA NAUDA EUROPAI IR MVGP POVEIKIS

Atlikus tarpinį vertinimą patvirtinta, kad MVGP sėkmingai pasiekė formaliojo švietimo ir mokymo srities darbuotojus ir besimokančiuosius ir iš esmės atitiko jų mokymosi kokybės, įgūdžių ir gebėjimų įgijimo, pripažinimo ir patvirtinimo, asmeninio tobulėjimo, kalbų mokymosi ir socialinių įgūdžių poreikius.

Politikos formavimo ES ir nacionaliniu lygmeniu rėmimas

Atlikus vertinimą patvirtinta politinė MVGP svarba ir aiškus ryšys su strategine programa „Švietimas ir mokymas 2020“. Finansavus tarpsektorines MVGP priemones ir parėmus tarpusavio mokymąsi sustiprėjo politinis bendradarbiavimas taikant AKM. Programa taip pat buvo labai svarbi stiprinant Europos mokymosi visą gyvenimą erdvę: pagal ją buvo remiamas kvalifikacijų skaidrumo, perkeliamumo ir pripažinimo priemonių (Europos kvalifikacijų sandara (EKS), Europos kreditų perkėlimo sistema (EKPS), Europos profesinio mokymo kreditų sistema (ECVET) ir *Europasas*) kūrimas ir įgyvendinimas. Daugiau nei 80 proc. į klausimus atsakiusių respondentų teigė, kad gebėjimų ir įgūdžių pripažinimui ir vertinimui skirtų priemonių ir metodų kūrimo procesas nebūtų buvęs tokio aukšto lygio ir toks kokybiškas, jei nebūtų MVGP.

Be to, pagal „Jean Monnet“ programą veiksmingai skatinamos Europos integracijos studijos.

Švietimo ir mokymo įstaigų modernizavimas

Programa padėjo atverti ir modernizuoti švietimo įstaigas: buvo sukurti nauji mokymo metodai, dalytasi gerąja patirtimi, peržiūrėti ir prie tarptautinių reikalavimų pritaikyti mokymo planai, pagerintas administravimas ir valdymas.

Dauguma „Comenius“ programoje dalyvavusių mokyklų pagerino savo darbo aplinką, pradėjo taikyti naujus, užsienio šalių partnerių jau taikomus mokymo ir mokymosi

metodus. Jos tapo atviresnės tarptautiniam bendradarbiavimui ir pagerino savo įvaizdį ir statusą vietos mastu – tai ne tik patrauklu moksleivių tėvams, bet ir padeda išlaikyti motyvuotus mokytojus. „Leonardo da Vinci“ padėjo pritaikyti profesinio mokymo programas prie darbo rinkos poreikių ir visoje ES pagerinti mokymo planų, kvalifikacijų ir profesinių standartų skaidrumą. Dalyvaudamos – dažniausia pirmą kartą – Europos bendradarbiavimo projektuose pagal „Grundtvig“ programą suaugusiųjų švietimo srities organizacijos pagerino savo mokymo metodus, ėmėsi veiksmingesnių strategijų, kaip galėtų pritraukti mokytis socialiai atskirtus asmenis, rasti naujų būdų gebėjimams ir įgūdžiams patvirtinti ir išplėsti suaugusiųjų švietimo srities darbuotojų kvalifikacijos kėlimo kursų pasiūlą. Dėl dalyvavimo „Erasmus“ programoje pagerėjo studentams teikiamų paslaugų kokybė, patobulėjo mokymosi ir mokymo metodai, profesionaliau atliekamos valdymo procedūros.

Individualių gebėjimų stiprinimas

Atlikus vertinimą paaiškėjo, kad pavieniai programos dalyviai kaip patį didžiausią MVGP teigiamą poveikį nurodė bendrųjų gebėjimų ugdymą. Taip pat respondentai minėjo didesnį pasitikėjimą, gebėjimą prisitaikyti ir dirbti komandoje. Sustiprėjo dalyvių iniciatyvumas ir verslumo įgūdžiai. „Erasmus“ judumo programoje dalyvavę studentai įgijo kitokių akademinių žinių nei savo gimtinėje, pagerino užsienio kalbų ir tarpkultūrinius įgūdžius, savo profesines perspektyvas ir sustiprino Europos pilietiškumo jausmą. Tie studentai, kurie nevyko mokytis svetur, įgijo žinių užsienio dėstytojų paskaitose. Aukštųjų mokyklų darbuotojai, dalyvavę mainų programose, grįžo įgiję naujų mokymo ir darbo metodų bei naujų kontaktų tolesniam bendradarbiavimui.

Remiantis atsakymais į vertinimo anketų klausimus, dėl naujai įgytų gebėjimų pagerėjo beveik 70 proc. apklaustų MVGP dalyvių įsidarbinimo galimybės.

Papildoma nauda Europai

Remiantis nacionalinių valdžios institucijų ir nacionalinių agentūrų atliktomis apklausomis, MVGP Europai yra naudingiausia trijose srityse. Visų pirma, nesant MVGP, dalyvaujančios šalys bendradarbiautų ir dalytųsi patirtimi gerokai mažiau ir ne nuolat. Antra, vykdant programą didelis dėmesys buvo skirtas europiniam švietimo ir mokymo matmeniui plėtoti: intensyviau bendradarbiavo švietimo paslaugų teikėjai, švietimo įstaigos tobulino savo struktūrą ir praktinius metodus, buvo skatinamas naujų nacionalinių ir tarptautinių judumo programų atsiradimas ir stiprinamas besimokančiųjų, bendrųjų ir specialybės dalykų mokytojų Europos pilietiškumo jausmas. Trečia, programa papildė esamas panašias tarptautines, dvišales ir nacionalines programas. Vertinime buvo pabrėžta, kad pagal didžiąją dalį kitų judumo programų daugiausia dėmesio skiriama aukštajam mokslui ir gerokai mažiau viduriniam lavinimui, profesiniam rengimui ir mokymui ar juo labiau suaugusiųjų švietimui. Taigi programa yra labai svarbi dėl to, kad ji apima įvairias tikslines grupes, o jos veiksmų geografinė aprėptis yra didžiulė.

Kitaip nei pagal kitas didelio masto ES intervencines priemones (pvz., struktūrinių fondų), pagal MVGP remiamas tarptautinis bendradarbiavimas, suteikiama daugiau galimybių pasidalyti gerąja patirtimi ir novatoriškomis idėjomis nei nacionalinių ar dvišalių programų atveju. Vis dėlto nustatyta keletas tobulintinų dalykų. Pavyzdžiui, buvo nustatyta per daug ir tam tikrais atvejais pernelyg neaiškių programos tikslų, todėl juos buvo sunku vertinti. Tikslai taikomi tam tikroms sritims, kurios dažnai yra labai panašios. Be to, MVGP projektų rezultatai dar nėra pakankamai gerai panaudojami. Nors programoje

dalyvaujančios organizacijos paviešina informaciją, dažnai kitos organizacijos tų rezultatų nepanaudoja arba jie nėra integruojami į politikos sistemas. Vis dar yra iš MVGP naudos gaunančių institucijų ir svarbiausius sprendimus priimančių subjektų bendradarbiavimo spragų.

5. VALDYMO VEIKSMINGUMAS IR ORIENTAVIMASIS Į VARTOTOJĄ

Ankstesnių programų integravimas į MVGP

Trys ankstesnės programos[4] buvo sėkmingai integruotos į MVGP pirmiausia dėl tinkamo bendro valdymo, nes buvo gerokai supaprastintos administracinės procedūros, o atitinkama informacija perduota tikslinėms grupėms. Vis dėlto, atlikus vertinimo analizę buvo pastebėta keletas sričių, kuriose yra pavojaus, kad paprogramės teminiu požiūriu viena kitą dubliuoja: pavyzdžiui, „Leonardo da Vinci“ ir „Comenius“ partnerystės, nes kai kuriose šalyse profesinis rengimas nėra aiškiai atskirtas nuo techninio mokymo vidurinėse mokyklose; „Grundtvig“ priemonės, pagal kurias suaugusiesiems suteikiama galimybė mokytis ir įgyti išsilavinimą, ar „Leonardo da Vinci“ – visų pirma, kiek tai susiję su bendraisiais gebėjimais, netiesiogiai susijusiais su profesiniais gebėjimais ar galimybes įsidarbinti didinančiais gebėjimais.

Mokymosi visą gyvenimą galimybės taip pat nėra visapusiškai išnaudojamos. Vis dar yra sunku įgyvendinti tarpsektorinius projektus. Nepaisant įgyvendinamos skersinės programos, iki šiol nepavyko sumažinti segmentacijos įgyvendinant didžiąją dalį MVGP. Programa pati savaime yra labai sudėtinga. 2009 m. pagal MVGP buvo suteikta parama 65 veiksmams[5], t. y. 9 veiksmais daugiau nei programos pradžioje 2007 m.

Įgyvendinimas ir valdymas

Daugiau nei tris ketvirtadalius MVGP biudžeto – apie 900 mln. EUR kasmet ir beveik 40 000 sutarčių – administruoja nacionalinių agentūrų tinklas. Agentūros atsako už smulkesnes decentralizuotai valdomas judumo ir partnerystės priemones nacionaliniu lygmeniu. Didesnius tarptautinius centralizuotai valdomus bendradarbiavimo projektus ir tinklus bei „Jean Monnet“ programą administruoja Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga (angl. EACEA).

Apskritai, atlikus vertinimą daroma išvada, kad 2007–2009 m. visa veikla buvo įgyvendinama ir administruojama tinkamai. Iš pradžių nacionalinės agentūros susidūrė su sunkumais, pirmiausia dėl programos administravimo pokyčių atskaitomybės ir techninių reikalavimų srityse. Vis dėlto ilgainiui dėl šių pokyčių pagerėjo nacionalinių agentūrų programos valdymas, ypač kalbant apie priežiūrą ir kontrolės sistemas.

Stebėjimo ir kontrolės mechanizmai buvo patobulinti, nes buvo naudojamos įvairios IRT grindžiamos administravimo priemonės, iš esmės dvi duomenų bazės – „LLPLink“ decentralizuotiems veiksmams ir „Saykiss“ – centralizuotiems veiksmams. Vis dėlto vertintojai pabrėžė, kad visų pirma „LLPLink“ duomenų bazę, kuri pradėjo veikti per labai

---

4 „Socrates“, „Leonardo da Vinci“ ir „eLearning“.

5 23 judumo veiksmai, 5 – partnerystės, 11 – daugiašalių projektų, 13 – daugiašalių tinklų ir papildomų priemonių bei 13 studijų, tyrimų, analizės ir „Jean Monnet“ programos veiksmų.

trumpą laiko tarpą, dar galima tobulinti, kad padidėtų MVGP administravimo, stebėsenos ir kontrolės priemonių veiksmingumas.

Pradėjus teikti fiksuoto dydžio dotacijas (vienkartines išmokas ir nustatyto dydžio dotacijas pagal vieneto sąnaudų skales) buvo gerokai supaprastintas MVGP administravimas. Vis dėlto tam tikriems MVGP veiksmams, visų pirma centralizuotiems ir įvairių formų judumo veiksmams, vis dar yra derinamos nustatyto dydžio dotacijos ir realiosios išlaidos. Todėl galima dar labiau supaprastinti sistemą ir dar labiau sumažinti naudos gavėjų ir už MVGP administravimą atsakingų įstaigų administracinę naštą.

Remiantis vertinimo išvadomis, bendra MVGP stebėsenos sistema nukentėjo dėl to, kad iki 2010 m. nebuvo programos rodiklių ir stebėsenos sistemos. Be to, pagal patvirtintus rodiklius daugiausia dėmesio buvo skiriama našumui, o rezultatai ir galimas poveikis nebuvo stebimi sistemingai.

Biudžeto lėšų naudojimas ir išlaidų efektyvumas

45 proc. MVGP lėšų buvo skirta aukštojo mokslo įstaigoms („Erasmus“), 26 proc. lėšų – profesiniam rengimui („Leonardo da Vinci“), 16 proc. lėšų – mokykliniam ugdymui („Comenius“) ir 5 proc. lėšų – neprofesiniam suaugusiųjų mokymui („Grundtvig“). Skersinei ir „Jean Monnet“ programoms buvo skirta atitinkamai 5 proc. ir 2 proc. MVGP biudžeto lėšų.

Remiantis vertinimo analize, kalbant apie nacionalinėms agentūroms skiriamų dotacijų veiklai, subsidiją EACEA ir viso MVGP biudžeto lėšų, kurias administruoja atitinkamos agentūros, santykį, šioms valdymo įstaigoms skirtų dotacijų veiklai suma 2007–2009 m. sudarė 5,4 proc. visų MVGP lėšų. Vertinimo rezultatai ir interviu rodo, kad, taikant kitokias strategines priemones, pavyzdžiui, AKM, siekiant nustatytų tikslų lėšos nebūtų buvusios panaudotos efektyviau.

Atlikus vertinimo analizę buvo patvirtinta, kad 2007–2009 m. lėšos sektorinėms paprogramėms ir veiksmams buvo skirstomos laikantis teisės aktais[6] nustatytų minimalių reikalavimų. Vis dėlto buvo rekomenduota perskirstyti lėšas toms paprogramėms, kurias vykdant sunku pasiekti kiekybinius tikslus.

6. VERTINIMO REKOMENDACIJOS

Pagrindines nepriklausomų vertintojų rekomendacijas galima apibendrinti taip (visas sąrašas pateikiamas http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports):

1. reikėtų siekti, kad programa geriau derėtų su strategijos „Europa 2020“ ir su Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos „ET 2020“ prioritetais ir tikslais, ir kad būtų aiškiai apibrėžti poveikio stebėjimo rodikliai;

2. reikėtų labiau stengtis, kad programoje galėtų dalyvauti formaliojo pirminio švietimo ir mokymo sektoriui nepriklausantys asmenys;

[6] Pagal MVGP sprendimo priedo B 11 dalį, minimalios sumos sektorių paprogramėms yra: „Comenius“ – 13 proc., „Erasmus“ – 40 proc., „Leonardo da Vinci“ – 25 proc. ir „Grundtvig“ – 4 proc.

3. reikėtų toliau integruoti ir derinti visų sektorių ir paprogramių tikslus, veiksmus ir įgyvendinimo priemones, kad būtų labiau remiamas mokymasis visą gyvenimą;

4. pagal šią programą reikėtų toliau investuoti į gebėjimų pripažinimo ir patvirtinimo mechanizmus;

5. siekiant didesnio programos veiksmingumo, reikėtų toliau paprastinti administracines procedūras, ypač didinti projektų, kuriems finansuoti skiriamos nustatyto dydžio lėšos, skaičių. Kitose administravimo srityse svarbu užtikrinti stabilumą iki 2013 m., kad būtų galima tinkamai panaudoti atliktus patobulinimus.

6. vykdomosios įstaigos ir nacionalinių agentūrų bendradarbiavimas turėtų būti aiškesnis ir intensyvesnis.

7. IŠVADOS

Išorės vertintojų nuomone, Mokymosi visą gyvenimą programa yra reikšminga ir svarbi priemonė, skirta siekti pagrindinių ES lygmeniu suderintų švietimo ir mokymo tikslų, ir tokiu būdu padedanti siekti visiems rūpimų Europos Sąjungos strateginių tikslų. Dalyvavimas programoje taip pat yra svarbi asmeninė programos dalyvių patirtis – programoje dalyvauti nesudėtinga, ji labai populiari ir pritaikyta prie įvairių tikslinių grupių poreikių. Kontrolės sistema veikia gerai.

Vis dėlto dar yra ką patobulinti. Kai kurie pokyčiai – administracinio pobūdžio ir juos gali atlikti Komisija. Tačiau dauguma jų yra platesnio masto, todėl pirmiau reikėtų peržiūrėti programą ir jos koncepciją.

Komisija, remdamasi MVGP tarpiniu vertinimu, ketina:

– nustatyti kokybišką valdymo sistemą, pagal kurią būtų vadovaujamasi stabiliomis taisyklėmis, procedūros ir IT priemonėmis, kad Komisijai, nacionalinėms agentūroms ir galutiniams naudos gavėjams reikėtų dėti kuo mažiau pastangų. Galimus pakeitimus pirmiau reikėtų įvertinti atliekant sąnaudų ir naudos bei rizikos analizę.

– skubiai išnagrinėti galimybę supaprastinti auditus, kad dabartinis atsitiktinės atrankos metodas būtų pakeistas nauju metodu, grindžiamu išsamiu rizikos vertinimu;

– išbandyti naujas arba praplėsti šiuo metu taikomas dalijimosi informacija ir praktine patirtimi galimybes, kad vykdant bendradarbiavimo ir judumo projektus pasiūla atitiktų paklausą (pvz., bendradarbiavimo partnerių paieška pagal „Leonardo da Vinci“ arba „Erasmus“ programas).

Neatsisakydama savo pasiūlymų naujai programai pagal naują daugiametę finansinę programą, Komisija ketina:

– apsvarstyti visapusę strategiją pagal naują daugiametę finansinę programą, kad skirtingos ES finansuojamos švietimo ir mokymo srities priemonės sąveikautų viena su kita, kad būtų išvengta dubliavimosi ir kuo labiau padidintas jų poveikis;

– apsvarstyti, kaip toliau tobulinti programą ir prisidėti prie svarbiausių „Europa 2020“, „ET 2020“ ir Skaitmeninės darbotvarkės tikslų. Yra nemažai sričių, kuriose programa yra

nepralenkiama: ES priemonės, kurias taiko visos valstybės narės panašiais būdais siekdamos bendrų tikslų, tarptautinis judumas mokymosi tikslais, politinėms reformoms vykdyti reikalingos informacijos teikimas, inovatyvių priemonių ir gerosios patirties generavimas, mainai ir tinklų kūrimas esant nedidelėms išlaidoms;

– pasvarstyti, kaip geriau siekti plataus užmojo tikslų, prasmingai koncentruojantis į tam tikrus dalykus ir racionalizuojant, supaprastinant ir pagerinant poveikio vertinimą;

– parengti valdymo ir kontrolės sistemą naujai programai, kad būtų užtikrinta sklandi pradžia ir programa būtų kuo labiau supaprastinta.

PRIEDAS

MVGP dotacijos ir biudžeto paskirstymas paprogramėms 2007–2009 m.

(Šaltinis: MVGP tarpinė vertinimo ataskaita; MVGP 2009–2010 m. veiklos ataskaita, atnaujinti duomenys.)

	2007 m.				2008 m.				2009 m.			
	Gautų paraiškų skaičius	**Suteiktų dotacijų skaičius**	**Biudžetas (EUR)**	**Viso veiklos biudžeto dalis (proc.)**	**Gautų paraiškų skaičius**	**Suteiktų dotacijų skaičius**	**Biudžetas (EUR)**	**Viso veiklos biudžeto dalis (proc.)**	**Gautų paraiškų skaičius**	**Suteiktų dotacijų skaičius**	**Biudžetas (EUR)**	**Viso veiklos biudžeto dalis (proc.)**
COMENIUS	37 498	18 142	147 000 000	16,1	35 954	19 892	152 000 000	15,3	40 233	20 007	181 000 000	17,2
ERASMUS	nėra duomenų	215 353	407 000 000	44,6	nėra duomenų	235 757	456 000 000	46	nėra duomenų	252 102	459 000 000	43,6
LEONARDO DA VINCI	8 298	3 842	236 000 000	25,8	11 030	5 655	257 000 000	26	12 984	6 125	274 000 000	26
GRUNDTVIG	7 099	3 292	44 700 000	4,9	7 999	3 678	45 600 000	4,6	11 088	5 099	60 800 000	5,8
SKERSINĖ PROGRAMA				5,6				5,5				5
1 PAGRINDINĖ VEIKLOS SRITIS. Bendradarbiavimas vykdant mokymosi visą gyvenimą politiką	43	17	26 700 000		35	24	24 500 000		45	6	26 900 000	
2 PAGRINDINĖ VEIKLOS SRITIS. Kalbos	97	26	11 000 000		88	30	18 400 000		75	29	12 700 000	
3 PAGRINDINĖ VEIKLA. IRT	146	23	10 200 000		144	22	8 660 000		211	26	9 000 000	
4 PAGRINDINĖ VEIKLOS SRITIS. Rezultatų sklaida	54	12	2 970 000		49	12	2 920 000		65	12	4 600 000	
JEAN MONNET PROGRAMA				2,6				2,4				2,3
1 PAGRINDINĖ VEIKLOS SRITIS	326	145	4 690 000		284	115	4 420 000		465	115	4 920 000	
2 PAGRINDINĖ VEIKLOS SRITIS	97	26	17 100 000		88	30	17 500 000		75	29	17 900 000	
3 PAGRINDINĖ VEIKLOS SRITIS	23	18	1 700 000		26	18	1 670 000		32	20	1 700 000	
KITA			3 430 000	0,4			1 520 000	0,2			900 000	0,1
IŠ VISO	**nėra duomenų**	**240 896**	**912 490 000**	**100**	**nėra duomenų**	**265 233**	**990 190 000**	**100**	**nėra duomenų**	**283 570**	**1 053 420 000**	**100**
Administracinės išlaidos			11 300 000				11 900 000				11 300 000	
Vykdomoji agentūra			15 300 000				17 100 000				18 100 000	
VISAS MVGP BIUDŽETAS			**939 090 000**				**1 019 190 000**				**1 082 820 000**	

„Comenius“: asistentų praktika; mokymas darbo vietoje; daugiašalės ir dvišalės mokyklų partnerystės; „Regio“ partnerystės; daugiašaliai projektai; daugiašaliai tinklai, papildomos priemonės ir parengiamieji vizitai.

„Erasmus“: studentų judumas, personalo judumas, intensyvios programos, kalbų kursai ir parengiamieji vizitai.

„Leonardo da Vinci“: pirminio profesinio mokymo sistemos, dirbančių asmenų ir profesinio rengimo ir mokymo specialistų judumo projektai; partnerystė, daugiašaliai projektai (inovacijų perkėlimas ir inovacijų vystymas); daugiašaliai tinklai, papildomos priemonės ir parengiamieji vizitai.
„Grundtvig“: suaugusiųjų švietimo srities darbuotojų vizitai ir mainai; asistentų praktika, suaugusiųjų švietimo srities darbuotojų mokymas darbo vietoje; seminarai; vyresnio amžiaus asmenų savanorystė; mokymosi partnerystės; daugiašaliai projektai; daugiašaliai tinklai, papildomos priemonės ir parengiamieji vizitai.
Skersinė programa. 1 pagrindinė veiklos sritis. Bendradarbiavimas vykdant mokymosi visą gyvenimą politiką: paraiškų ir dotacijų duomenys neapima mokomųjų vizitų priemonių.